

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Avdelning 32

DOM
 2019-06-18
 Meddelad i Stockholm

Mål nr
 2743-19

KONKURRENSVERKET	
2019-06-19	
Avd	
Dnr	
KS nr	Aktbil

KLAGANDE

Köksmontage Gruppen AB, 556453-9749
 Snättringeleden 11
 141 41 Huddinge

MOTPART

Husbyggnadsvaror HBV förening u.p.a., 702000-9226

Ombud: Advokat Kristian Pedersen och jurist Sofia Nordberg
 Advokatfirman Kahn Pedersen KB
 Box 16119
 103 23 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

BAKGRUND

Husbyggnadsvaror HBV Förening (HBV) genomför i egenskap av inköpscentral en upphandling av ramavtal i två delar, *Vitvaror – Installationer* och *Service* (dnr 19-181), genom ett öppet förfarande enligt lagen om offentlig upphandling (2016:1145), LOU. Upphandlingen är indelad i flera olika geografiska anbudsområden. Ramavtal ska enligt upphandlingsdokumentet tilldelas de två anbudsgivare som gett in de lägsta priserna per anbudsområde. Köksmontage Gruppen AB (bolaget) som lämnat anbud på fem anbudsområden inom installationer, har vid utvärderingen placerats på tredje plats för två anbudsområden och på fjärde plats för tre områden.

YRKANDEN M.M.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska göras om samt anför bl.a. följande. Tiden för inlämning av anbud har varit alldeles för kort. Upphandlingen brister vidare i öppenhet och kraven på lagerhållning strider mot proportionalitetsprincipen. Bolaget anser också att miljöhänsyn bör beaktas eftersom föreslagna rutiner kommer att öka transporterna. Om bolaget fått korrekt information om förutsättningarna hade det kunnat påverka prissättningen. Att bolaget istället fick lämna pris baserat på osäkra antaganden kan ha medfört en lägre rangordning vid utvärderingen. Bolaget, som länge varit leverantör åt allmännyttan, kommer att lida stor skada utan avtal med HVB.

HBV anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. HVB har genomfört upphandlingen helt i enlighet med LOU och de grundläggande principerna som följer av 4 kap. 1 § LOU. Bolaget kan följaktligen varken lida eller riskera att lida skada i den mening som avses i 20 kap. 6 § LOU. I vart fall har bolaget, om förvaltningsrätten skulle finna att HVB brutit mot någon

av de grundläggande principerna, inte visat att bolaget lidit eller kunnat komma att lida skada i den mening som avses i 20 kap. 6 § LOU.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

LOU är en procedurlagstiftning och överprövning enligt LOU utgör en kontroll, utifrån de omständigheter sökanden anført, av om den upphandlande myndigheten har följt de grundläggande principerna för all upphandling liksom övriga bestämmelser i LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). Det ankommer inte på förvaltningsrätten att genomföra en ny utvärdering eller i övrigt pröva lämpligheten av den upphandlande myndighetens beslut.

Av 4 kap. 1 § LOU framgår att upphandlande myndigheter eller enheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Förvaltningsrätten kan enligt 20 kap. 6 § LOU besluta att en upphandling ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts under förutsättning att det vid prövningen av ansökan kan bedömas att den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan lida skada.

Frågan om tiden för inlämning av anbud

Det framgår att HVB har utannonserat upphandlingen den 14 december 2018 och att sista dag att lämna anbud var den 15 januari 2019.

Bolaget anför att tiden för inlämning av anbud var alldeles för kort för en så pass stor och komplicerad upphandling och att det dessutom inföll helgdagar under denna tid. Enligt bolaget är upphandlingen komplex och komplicerad eftersom förutsättningarna inte framgår av upphandlingsdokumentet. Bolaget hänvisar också till att bolaget i upphandlingens frågor och svar den 21 december 2018 frågat om det vore möjligt att skjuta fram inlämningsdatum av dessa anledningar och fått nekande svar samt att sista dag för att ställa frågor var redan den 4 januari 2019.

HBV anför att anbudstiden överstiger 30 dagar och därmed uppfyller kraven på tidsfrist enligt 11 kap. 6 § LOU. HBV tillägger att bolaget dessutom bara lämnat anbud på 5 av 70 anbudsområden och att upphandlingen inte kan anses vara så komplex att det är motiverat att tillämpa en längre tidsfrist.

Förvaltningsrätten konstaterar att det i 11 kap. 6 § LOU stadgas att tidsfristen vid öppet förfarande, om den upphandlande myndigheten tillåter att anbud lämnas in elektroniskt, får bestämmas till minst 30 dagar. HVB:s anbudstid har överstigit 30 dagar. Förvaltningsrätten finner inte att det bolaget gör gällande i denna del visar att HVB brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU.

Frågan om upphandlingen uppfyller kraven på öppenhet

Bolaget anser inte att upphandlingen har genomförts genom ett tillräckligt öppet förfarande. Detta dels då det inte framgår av upphandlingsdokumenten vad avtal mellan entreprenör och beställare samt entreprenör och produktleverantör ska innehålla, dels då bolaget heller inte har fått några konkreta svar på bolagets frågor i publik fråga 2 och 11 i frågor och svar. Enligt bolaget har bolaget bl.a. inte fått tillfredsställande svar från HVB gällande ansvarsfrågor under lagerhållning.

HVB anför bl.a. följande. HVB har faktiskt angett vad avtalen ska innehålla, dels i upphandlingens ramavtalsutkast punkt 9.1, dels i frågor och svar under fråga 2 och 11. Bristerna bolaget anför avser vidare avtalsrättsliga frågor, som inte påverkat anbudsgivarens möjligheter att avgöra vad HVB tillmäter betydelse i upphandlingen, och inte upphandlingsrättsliga frågor.

Förvaltningsrätten anser att det inte framgår annat än att HVB:s krav har angetts på ett sätt som gör det möjligt för leverantörerna att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör dessutom att även upphandlingsdokument och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och gemenskapsrätten inte träds för när (jfr rättsfallet RÅ 2002 ref. 50). Upphandlingsdokumenten har enligt förvaltningsrättens uppfattning varit tillräckligt tydligt utformade för att uppfylla de krav som följer av den grundläggande principen om öppenhet i 4 kap. 1 § LOU. Det som bolaget anför i målet om bristande öppenhet visar alltså inte att HVB har genomfört upphandlingen i strid LOU.

Frågorna om lagerhållning

Bolaget gör gällande att upphandlingens krav på att entreprenörer måste tillhandahålla ett lager åt varje medlemsföretag strider mot proportionalitetsprincipen. Bolaget anför att bolaget heller inte fått tillfredsställande svar från HVB gällande ansvarsfrågorna under lagerhållningen.

HVB anför att HVB inte kräver att entreprenören måste tillhandahålla ett enskilt lager åt varje medlemsföretag, att bolagets påstående således är felaktigt och att upphandlingen inte kan anses strida mot proportionalitetsprincipen. HVB tillägger ett bolagets invändning att HVB inte har gett tillfredsställande svar på frågor om ansvar under lagerhållningsperioden är

avtalsrättsliga frågor och inte upphandlingsrättsliga frågor, vilka inte kan läggas till grund för ett ingripande mot upphandlingen.

Förvaltningsrätten finner att det som bolaget anför om lagerhållningen inte medför att det finns skäl för ingripande mot upphandlingen. Bolaget har nämligen inte heller i denna del visat att HVB brutit mot någon bestämmelse i LOU eller någon av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna som bär upp lagstiftningen och att bolaget riskerat att lida någon skada därav.

Frågan om beaktande av miljöhänsyn

Bolaget gör gällande att den rutin som HVB vill införa, att entreprenören ska tillhandahålla ett lager åt varje enskilt medlemsföretag, inte är förenlig med grundprincipen inom offentlig upphandling, att myndigheter bör beakta miljöhänsyn eftersom antalet transporter kommer att öka väsentligt.

HVB anför dels att det inte finns något krav i upphandlingen på att entreprenörer måste tillhandahålla ett enskilt lager åt varje medlemsföretag, dels att stadgandet i 4 kap. 3 § LOU om att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn om upphandlingens art motiverar detta är en målsättning och ingen skyldighet. Antalet transporter kommer enligt HVB inte att öka.

Förvaltningsrätten anser inte heller att det som bolaget anför i denna del kan läggas till grund för att HVB har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU.

Sammanfattande bedömning

Vad bolaget anför och åberopar i målet visar inte att HBV har genomfört upphandlingen i strid med de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i LOU. Bolaget har heller inte visat på vilket sätt

bolaget lidit eller kan lida skada genom de brister som bolaget har anfört. Det saknas alltså skäl för förvaltningsrätten att besluta om ingripande mot upphandlingen. Ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Eva Bäckström

Rådman

Katri Andersson har föredragit målet.

—

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.

